

TURKEY RIGHTS MONITOR

Sayı 254 | Tarih 28 Nisan – 4 Mayıs

(İlgili kaynakların linkleri İngilizce versiyonda yer almaktadır.)

KEYFİ GÖZALTI VE TUTUKLAMALAR

Hafta boyunca savcılar en az 279 kişi hakkında Gülen hareketiyle irtibatlı oldukları gerekçesiyle gözaltı kararı verdi. Birleşmiş Milletler Keyfi Tutuklama Çalışma Grubu (WGAD) tarafından Ekim 2020'de yayımlanan bir görüş belgesinde söz konusu grupla bağlantılı olduğu iddia edilen kişilerin geniş çaplı ve sistematik olarak hürriyetinden mahrum bırakılmasının insanlığa karşı suç teşkil edebileceği belirtildi. Derneğimiz 15 Temmuz darbe girişiminden bu yana gerçekleşen Gülen hareketi bağlantılı toplu gözaltı uygulamalarını detaylı bir veritabanı vasıtasıyla sistematik olarak kayda geçirmektedir.

29 Nisan: 1 Mayıs öncesinde Türk polisi, İstanbul'da çoğu sol gruplarla bağlantılı 92 kişiyi bir terörle mücadele operasyonları adı altında gözaltına aldı.

30 Nisan: Türk yetkililer, AİHM'in ByLock kullanmanın tutuklamayı haklı kılmayacağı yönündeki kararına rağmen, son dört gün içinde ülke çapında düzenlenen operasyonlarda Gülen hareketiyle bağlantılı oldukları iddiasıyla en az 218 kişiyi gözaltına aldı.

ZORLA KAYBEDİLMELER

Hafta boyunca, 2016-2018 yılları arasındaki olağanüstü hal döneminde görevinden ihraç edilen ve 6 Ağustos 2019 tarihinde ortadan kaybolduğu ihbar edilen eski kamu çalışanı Yusuf Bilge Tunç'tan bir haber alınamadı. Tunç'un ortadan kaybolması 2016 yılından bu yana yaşanan ve Türk hükümetinin dahil olduğuna dair güçlü bulgular içeren bir dizi zorla kaybedilme vakasının son örneklerinden biri oldu.

TOPLANTI VE ÖRGÜTLENME ÖZGÜRLÜĞÜ

1 Mayıs: 1 Mayıs gösterileri sırasında İstanbul'da aralarında dokuz avukatın da bulunduğu 400'den fazla kişi Taksim Meydanı'na yürümek isterken gözaltına alındı.

İFADE VE BASIN ÖZGÜRLÜĞÜ

30 Nisan: Türk mahkemesi İsveçli gazeteci Joakim Medin'e Cumhurbaşkanı Erdoğan'a hakaret ettiği gerekçesiyle ertelenmiş 11 ay hapis cezası verdi, ancak Medin sadece gazetecilik yaptığını söyleyerek reddettiği ikinci bir terör örgütü üyeliği suçlamasıyla Silivri'de tutuklu yargılanmaya devam ediyor.

30 Nisan: X'te yaklaşık 1 milyon takipçisi olan ve siyasetçilerin geçmiş açıklamalarını ve medya arşivlerini paylaşmasıyla bilinen "Arşiv Unutmaz" sosyal medya hesabı, milli güvenlik ve kamu düzeninin korunması gerekçesiyle engellendi.

2 Mayıs: Türkiye, RSF tarafından hazırlanan 2025 Dünya Basın Özgürlüğü Endeksi'nde 180 ülke arasında 159'uncu sıraya geriledi. Index'e göre Ulusal medyanın %90'ı hükümetin etkisi altında ve 37 gazeteci halen hapisteye bulunuyor.

2 Mayıs: İngiliz insan hakları avukatı Ben Keith, keyfi tutukluluk ve adil yargılanmama da dahil olmak üzere çok sayıda hak ihlali yaşayan tutuklu Türk gazeteci Ali Ünal adına Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nde genişletilmiş bir temyiz başvurusunda bulundu.

YARGI BAĞIMSIZLIĞI VE HUKUK DEVLETİ

28 Nisan: BM Özel Raportörü Ben Saul, Türkiye'nin muğlak ve geriye dönük olarak uygulanan terörle mücadele yasalarının uluslararası hukuk standartlarını ihlal ettiği konusunda AİHM'i uyararak, yaklaşan Yasak/Türkiye davasında 7. maddenin sıkı bir şekilde uygulanması çağrısında bulundu.

29 Nisan: Uluslararası Af Örgütü'nün 2024-2025 raporunda, Türkiye'nin Osman Kavala, Selahattin Demirtaş ve Yüksel Yalçinkaya davalarında, serbest bırakılmalarını veya beraat etmelerini emreden açık kararlara rağmen, AİHM'in bağlayıcı kararlarını uygulamayı reddettiği vurgulandı.

KÜRT AZINLIK

29 Nisan: Kürt yanlısı DEM Parti İzmir eski eş başkanı Çınar Altan, 28 Nisan 2025 tarihinde terör örgütüne yardım etmek ve propaganda yapmak suçlarından toplam 3 yıl 4 ay hapis cezasına çarptırıldı.

CEZAEVİ KOŞULLARI

29 Nisan: Resmi veri eksikliği nedeniyle acil eylem çağrısında bulunan İnsan Hakları Derneği raporuna göre, 335'i kritik durumda olmak üzere en az 1.412 mahkum Türkiye'deki cezaevlerinde sağlık durumlarını kötüleştiren ağır koşullar altında tutuluyor.

MÜLTECİLER VE GÖÇMENLER

2 Mayıs: İnsan Hakları İzleme Örgütü Türkiye'ye Sinop'ta gözaltına alınan iki Türkmen aktivistin sınır dışı edilmesini durdurma çağrısında bulundu ve Türkmenistan'a iade edilmeleri halinde Türkiye'nin uluslararası yükümlülüklerini ihlal ederek işkence, kaybolma ve hapsedilme ile karşı karşıya kalacakları uyarısında bulundu.